ముఖ్యమైన శిలా శాసనాలు

1. అశోకుని రెండో ప్రధాన శిలాశాసనం: ఈ శాసనంలో ప్రజా సంక్షేమ చర్యలు, ప్రత్యాంత రాజ్యాలు (చేర, చోళ, పాండ్య) పేర్కొన్నారు.

2. అశోకుని 13వ ప్రధాన శిలా శాసనం: ఇందులో కళింగ యుద్ధం గురించి వివరించాడు

3. బబ్రు మైనర్ శిలాశాసనం(అశోక): బౌద్ధ మతానికి చెందిన త్రి రత్నాలు(బుద్ధం, సంఘం, ధర్మం) గురించి తెలిపారు.

4. హతిగుంఫా శిలా శాసనం: ఛేది రాజ్యం గురించి, కళింగ ఖారవేలుని విజయాల గురించి తెలుపుతున్న ఏకైక శిలా శాసనం.

5. అలహాబాద్ ప్రశస్థి: సముద్ర గుప్తుని సైనిక విజయాలను తెలియ జేస్తుంది. ఇందులో ‘‘భాగవత మత’’ ప్రశస్తి కనిపిస్తోంది.

6. బేసా సాగర్ శాసనం: దీన్ని హీలియో డోరస్ అనే గ్రీకు రాయబారి వేయించాడు.

7. నానాఘాట్ శాసనం: మొదటి శాతకర్ణి(శాతవాహన రాజు) సైనిక విజయాలను తెలియజేస్తుంది. దీన్ని ఇతని భార్య దేవి నాగనిక వేయించింది.

8. నాసిక్ శాసనం: శాతవాహన రాజులలో అగ్రగణ్యుడైన గౌతమీ పుత్ర శాతకర్ణి విజయాలను తెలియ జేస్తుంది. దీన్ని ఇతని తల్లి గౌతమీ బాలశ్రీ వేయించింది.

9. మెహ్రోలీ ఇనుప స్తంభ శాసనం : చంద్రగుప్త విక్రమాదిత్యుడి ప్రశస్తి. ఆరు టన్నుల బరువున్న ఈ శాసనం గుప్తుల కాలంనాటి లోహశాస్త్ర పరిజ్ఞానానికి నిదర్శనం

10. భానుగుప్తుని ఎరాన్ శాసనం : క్రీ.శ. 1510లో వేశారు. ‘సతీ సహగమనాన్ని (సతి) గురించి పేర్కొన్న మొట్ట మొదటి శాసనం

11. ఐహోల్ శాసనం : బాదామి చాళుక్య పాలకుడైన రెండో పులకేశి సైనిక విజయాలను వివరిస్తుంది. సకలోత్తర పథాదీశ్వర బిరుదాంకితుడైన హర్షవర్ధున్ని ఓడించానని పేర్కొన్నప్పుడు రవి కీర్తి ఈ శాసనాన్ని వేయించాడు.

12. నౌపాసి బన్షికేర, బన్‌షెరా శాసనాలు: హర్షవర్ధనుడి గురించి పేర్కొంటున్నాయి.

13. ఉత్తర మేరూర్ శాసనాలు: చోళ రాజైన మొదటి పరాంతకుడు వేయించాడు. ఇవి చోళుల కాలం నాటి గ్రామీణ పరిపాలన గురించి తెలియ జేస్తున్నాయి.

SAKSHI

14. సారనాథ్ స్తంభ శాసనం: అశోకుడు వేయించాడు. దీనిపై ఉన్న నాలుగు తలల సింహాలను జాతీయ చిహ్నంగా భారత ప్రభుత్వం గ్రహించింది.

15. చేజర్ల శిలాశాసనం: ఇది ఆనంద గోత్రజుల చరిత్రను తెలియజేస్తుంది.

16. అద్దంకి శాసనం: బెజవాడ పాండురంగని శాసనం దీనిలో ''తరువోజ'' వృత్తమున్నది.

17. నాగార్జున కొండ, జగ్గయ్య పేట శాసనాలు: ఇక్ష్వాకుల చరిత్రకు ఆధారాలు.

18.నాగార్జున కొండ శాసనం: చలికి రెమ్మణుణ్ని హిరణ్య రాష్ట్ర అధిపతిగా పేర్కొంటుంది

19. కొండముది తామ్ర శాసనం: బృహత్పలాయన వంశం గురించిన ఏకైక ఆధారం. దీనిలో జయవర్మ అనే పాలకుని ప్రస్తావన ఉంది.

20. గోరంట్ల తామ్ర శాసనం: అత్తివర్మ వేయించాడు.

21. మట్టిపాడు తామ్ర శాసనం: దామోదరవర్మ వేయించాడు.

22. తుమ్మల గూడెం శాసనం: విష్ణు కుండిన రాజు గోవిందవర్మ వేయించాడు.

23. ఈపూరు, ఖానాపూరు పాలమూరు శాసనాలు: విష్ణుకుండిన రాజు అయిన మాధవవర్మ వేయించాడు.

24. రామతీర్థ శాసనం: ఇంద్రవర్మ భట్టాకర వర్మ వేయించాడు.

25. డుండి, తుమ్మల గూడెం చిక్కుళ్ళ శాసనాలు: విక్రమేంద్ర భట్టారక వర్మ వేయించాడు.

26. వేల్పూరు శాసనం: విష్ణుకుండిన మాధవవర్మ వేయించాడు.

27. మంచికల్లు శాసనం: ప్రాచీన పల్లవ మూల పురుషుడైన సింహవర్మ గురించి పేర్కొంటుంది

28. మైదవోలు శాసనం: పల్లవరాజు శివస్కందవర్మ వేయించాడు.

29. చందులూరు శాసనం: కుమార విష్ణువు అనే పల్లవరాజు వేయించాడు.

30. మారుటూరు శాసనం: రెండో పులకేశి వేంగిని జయించినట్లు తెలుపుతుంది.

31. దాలగుండ శాసనం: కదంబరాజు కుకుత్సవర్మ

32. చేజర్ల శాసనం (చాళుక్యులు): కుబ్జ విష్ణువర్ధనుని గురించి తెలుపును. ఈ శాసనంలో సగం పైగా తెలుగు పదాలు కనిపిస్తాయి.

33. విప్పర్ల శాసనం: జయసింహ వల్లభుడు (చాళుక్య కుబ్జ విష్ణువర్ధనుని కుమారుడు)

34. కలమెళ్ళ శాసనం: రేనాటి చోళరాజు ధనంజయుడు వేయించాడు.

35. నందంపూడి తామ్ర శాసనం: రాజరాజ నరేంద్రుడు వేయించాడు. ఆంధ్ర శబ్దం భాషా వాచకంగా గోచరిస్తుంది.

36. బెజవాడ శాసనం: యుద్ధ మల్లుడు

37. మాగల్లు శాసనం: తూర్పు చాళుక్యరాజు దానర్ణవుడు గురించి తెలుపుతుంది.

38. హనుమకొండ శాసనం: రుద్రదేవుడు